

Rezime Izvještaja guvernera - jun 2012

Ažurirano: 07.09.2012. godine

U Izvještaju Guvernera za jun 2012. godine konstatovano je da su aktivnosti Centralne banke realizovane u skladu sa planiranim obavezama utvrđenim Programom rada Centralne banke za 2012. godinu. Iako zvaničnih podataka o rastu BDP-a u 2011. godini još uvijek nema, procjena CBCG usaglašena sa Ministarstvom finansija je da je rast BDP-a iznosio između 2,5% i 3%.

Cijene su u junu 2012. godine u odnosu na prethodni mjesec zabilježile rast od 0,2%, dok je godišnja stopa inflacije u junu iznosila 3,9%. Prosječan rast cijena (prvih šest mjeseci 2012. godine u odnosu na isti period prethodne godine) iznosio je 3,6%.

Industrijska proizvodnja je u prvih šest mjeseci 2012. godine zabilježila pad od 7,5% u odnosu na isti period prethodne godine. Pad je ostvaren u sektoru snabdijevanje električnom energijom gasom i parom i sektoru vađenja ruda i kamena, dok je rast proizvodnje zabilježen u sektoru prerađivačke industrije.

Broj dolazaka turista u prvih šest mjeseci 2012. godine povećao se za 6,9%, dok se broj noćenja povećao za 7% u odnosu na isti period prethodne godine. Prema podacima Monstata, većina vidova saobraćaja je ostvarila pad u prvih šest mjeseci 2012. godine u odnosu na isti period 2011. godine. Prevoz robe je smanjen u vazdušnom, željezničkom i drumskom saobraćaju. Kod prevoza putnika došlo je do povećanja u drumskom i vazdušnom saobraćaju, dok je u željezničkom saobraćaju smanjen prevoz putnika. Prema preliminarnim podacima Monstata, građevinarstvo je zabilježilo pad od 8,5% u prvih šest mjeseci 2012. godine u odnosu na isti period prethodne godine, mjereno efektivnim časovima rada. Promet robe u trgovini na malo (u tekućim cijenama) je, prema podacima Monstata, u prvih šest mjeseci 2012. godine ostvario rast od 12% u odnosu na isti period prethodne godine. Šumarstvo je u prvih šest mjeseci 2012. ostvarilo pad proizvodnje od 47,9% u odnosu na isti period prethodne godine, zbog vremenskih nepogoda u februaru i nemogućnosti vršenja sječe u državnim šumama.

Broj zaposlenih u junu je iznosio 162.567, što predstavlja pad od 3,3% u odnosu na isti mjesec prethodne godine, a u odnosu na prethodni mjesec pad od 1,9%. Broj nezaposlenih lica u Crnoj Gori je u junu iznosio 29.411 što predstavlja pad od 2,4% u odnosu na prethodni mjesec, a pad od 1,4% u odnosu na jun 2011. godine.

Na kraju juna 2012. godine od 50.450 pravnih i fizičkih lica koji obavljaju djelatnost, njih 11.923 ili 23,6% je bilo u blokadi. U poređenju sa prethodnim mjesecom broj blokiranih pravnih i fizičkih lica smanjen je za 24%. Razlog smanjenja je usklađivanja evidencije Centralnog registra računa koji vodi CBCG, sa evidencijom Centralnog registra privrednih subjekata Privrednog suda u kojem se 10.925 pravnih lica i preduzetnika vode kao obrisani. Ukupan iznos duga po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa iznosi 393,6 miliona eura, što predstavlja pad od 6,1% u odnosu na prethodni mjesec (iz već pomenutih razloga), a rast od 4,2% u odnosu na decembar 2011. godine. Koncentracija duga je bila relativno velika, jer je 10 najvećih dužnika (0,08% ukupno evidentiranih dužnika), učestvovalo sa čak 25,54% u ukupnom dugu, po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa. Takođe, 50 najvećih dužnika (0,42% ukupno evidentiranih dužnika) učestvovalo je sa 48,08% u ukupnom dugu po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa.

Kapital banaka je u junu 2012. godine smanjen za 4,5% u odnosu na decembar prethodne godine. Likvidna aktiva je u junu iznosila 542,8 miliona eura i bila je za 3,0% niža u odnosu na decembar 2011. godine. Bilansna suma banaka je smanjena za 1,0% u odnosu na kraj 2011. godine. Depoziti u bankama su u junu bili za 1,5% viši u odnosu na decembar 2011. godine. Krediti su u junu 2012. godine iznosili 1.958,4 miliona eura, bilježeći povećanje od 0,1% u odnosu na decembar 2011. godine. U junu je došlo do rasta kredita koji kasne sa naplatom za 16,4% u odnosu na decembar prethodne godine. Nekvalitetni krediti su se u junu povećali za 10,4% u odnosu na decembar 2011. godine.

Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa u junu 2012. godine je iznosila 9,53%, što je za 0,16 procentnih poena niže nego u decembru 2011. godine. Prosječna ponderisana pasivna kamatna stopa je iznosila 3,04% u junu 2012. godine i ostvarila je neznatan pad od 0,02 p.p. u odnosu na kraj 2011. godine.

Na kraju juna 2012. godine obavezna rezerva banaka iznosila je 173 miliona eura, što je za 1,6 miliona eura ili 0,9% više nego u prethodnom mjesecu. Od ukupnog iznosa izdvojene obavezne rezerve, na računu obavezne rezerve u zemlji izdvojeno je 62,2%, u državnim zapisima 31,8%, a na računu Centralne banke u inostranstvu 6%. U junu su sve banke iskoristile mogućnost izdvajanja dijela obavezne rezerve u obliku državnih zapisa.

Na kraju maja 2012. godine, prema preliminarnim podacima, bruto premija osiguranja iznosila je 6,1 miliona eura. U njenoj strukturi i dalje dominiraju premije neživotnog osiguranja (87,2%) dok se ostatak (12,8%) odnosi na fakturisane premije životnog osiguranja.

U junu 2012. godine ostvaren je rast prometa na tržištu kapitala i pad indeksa Monex20 u odnosu na prethodni mjesec.

Prema procjeni Ministarstva finansija, u maju 2012. godine, fiskalni deficit Crne Gore iznosio je 3,2 miliona eura, dok je u maju 2011. godine ostvaren deficit u iznosu od 1,7 miliona eura. Deficit budžeta, za prvih pet mjeseci 2012. godine, iznosio je 87,9 miliona eura, odnosno 2,6% procijenjenog BDP-a. Izvorni prihodi budžeta Crne Gore iznosili su 95 miliona eura ili 2,8% BDP-a, što je u odnosu na plan za maj manje za 0,8%. U odnosu na ostvarenje izvornih prihoda u maju 2011. godine, ostvareno je povećanje od 4,8%. Izdaci budžeta iznosili su 98,2 miliona eura ili 2,9% BDP-a, što je neznatno manje u odnosu na plan za maj 2012. godine, a 6,3% više u odnosu na ostvarenje izdataka u maju 2011. godine. U maju kapitalni budžet iznosio je 5,5 miliona eura.

Javni dug Crne Gore, na kraju maja 2012. godine, iznosio je 1.634,1 milion eura ili 48,0% BDP-a. Od toga, na unutrašnji dug se odnosilo 424,1 milion eura ili 12,5% BDP-a, a na spoljni dug 1.210,4 miliona eura ili 35,5% BDP-a.

Prema preliminarnim podacima, deficit tekućeg računa u prvom kvartalu 2012. godine iznosio je 216,7 miliona eura, što je u poređenju sa istim periodom prethodne godine povećanje od 15,9%. Razlog za povećanje deficita tekućeg računa uglavnom su negativna kretanja na računu roba. Prema preliminarnim podacima Monstat-a, spoljnotrgovinski deficit je iznosio 291,6 miliona eura i za 20,6% je veći nego u prethodnoj godini. Izvoz roba u prvom kvartalu 2012. godine je bio manji za 23,9% i iznosio je 84,7 miliona eura, dok je istovremeno uvoz povećan za 6,6% (376,3 miliona eura) u poređenju sa istim periodom 2011. godine. Prema preliminarnim podacima, neto priliv stranih direktnih investicija u periodu januar-maj 2012. godine iznosio je 107,6 miliona eura i za 38,3% je manji nego u istom periodu 2011. godine. Ukupan priliv stranih direktnih investicija iznosio je 160,8 miliona eura, dok je istovremeno ostvaren odliv u iznosu od 53,2 miliona eura. Od ukupnog priliva, vlasnička ulaganja su iznosila 113,6 miliona eura, dok je priliv u formi interkompanijskog duga iznosio 44,2 miliona eura i manji je za 17,3% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. U strukturi vlasničkih ulaganja, investicije u preduzeća i banke čine 18,2% ukupnog priliva, a ulaganja u nekretnine 52,4%. Priliv novčanih sredstava po osnovu povlačenja sredstava rezidenata investiranih u inostranstvu iznosio je 2,9 miliona eura.

U cilju podsticanja i očuvanja zdravog bankarskog sistema, kontinuirano je nadgledano i analizirano stanje u bankarskom sistemu Crne Gore.

Upravljanje međunarodnim rezervama vršeno je na principima likvidnosti i sigurnosti, a uspješno su izvršene i aktivnosti u vezi sa ulogom Centralne banke kao fiskalnog agenta.

Banke u junu nijesu koristile sredstva obavezne rezerve za likvidnost. Raspoloživost RTGS i DNS sistema u junu iznosila je 100%. Uredno i blagovremeno su snabdijevane banke i drugi klijenti CBCG novčanicama i kovanim novcem u odgovarajućoj apoenskoj strukturi u eurima.

U okviru pitanja vezanih za ispunjenje obaveza na putu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji:

Generalnom direktoratu Evropske komisije za unutrašnje tržište i usluge prosljeđena je Radna verzija Nacrta zakona o platnom prometu radi procjene stepena usklađenosti sa pravom EU iz ove oblasti,

Pripremljeni su i dostavljeni finalni komentari na ažuriranu radnu studiju ECB i ECOFIN-a „Izazovi finansijske stabilnosti u zemljama kandidatima za članstvo u EU”.

Ostvareno je učešće na pripremnim sastancima za drugi sastanak Odbora za stabilizaciju i pridruživanje, u organizaciji Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija.

U okviru aktivnosti Guvernera na planu međunarodne saradnje, u junu je ostvareno učešće na sastanku Holandske Konstituce u MMF-u i Svjetskoj banci, koji je održan u Bukureštu. Takođe, održan je sastanak sa zamjenikom šefa delegacije Evropsku Unije u Crnoj Gori, kao i članovima odbora direktora Evropske banke za obnovu i razvoj. Pored toga, ostvareno je učešće na seminaru „Jugoistočna Evropa: Preduslovi za reforme“, koji se u organizaciji Banke Albanije i Univerziteta Oksford održao u Tirani, kao i na Godišnjoj skupštini BIS-a održanoj u Bazelu.